

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی

سال سیزدهم شماره ۵۱ پاییز ۱۳۹۷

مدل‌یابی ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با نقش میانجی‌گری نظم جوی هیجانی و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان پسر متوسطه

مصطفی کرمی^۱

پروین کدیور^۲

افسانه قنبری پناه^۳

مهناز استکی^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با میانجی‌های نظم‌جویی هیجان و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان پسر متوسطه انجام گرفت. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر تهران است که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۳۱۶ نفر انتخاب شد. ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های اعتیاد به اینترنت یانگ، شخصیت NEO، جهت‌گیری هدف البوت و مک‌گریگور، خودتعیین‌گری گاردیا، دسی و ریان و نظم‌جویی هیجان شات، مانس و مالوف است. داده‌ها با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) و با کمک نرم افزارهای SPSS و AMOS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که رابطه مستقیم روان‌نژندی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف و رابطه‌های غیرمستقیم بین روان‌نژندی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن و جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری نظم‌جویی هیجان و برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری و با وجدان بودن و جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری خودتعیین‌گری نیز معنی‌دار شدند. از سوی دیگر این مدل از برازش مناسبی برخوردار بود. بر این

۱- دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲- استاد گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
Email: kadivar@tme.ac.ir

۳- استادیار گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۴- استادیار گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

اساس، می‌توان نتیجه گرفت که ویژگی‌های شخصیتی، انگیزشی و هیجانی دانش‌آموزان متفاوت بوده و نیازمند تحقیقات بیشتر در این زمینه هستیم.

واژگان کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی؛ جهت‌گیری هدف؛ نظم‌جویی هیجانی؛ خودتعیین‌گری

مقدمه

جهت‌گیری هدف^۱، سازه مهمی است که برای مطالعه پیرامون درک، یادگیری، آموزش و عملکرد افراد به کار برده می‌شود. جهت‌گیری هدف، به مجموعه‌ای از انگیزه‌های رفتاری اطلاق می‌گردد که نگرش فرد را جهت مشارکت در فعالیت‌های یادگیری تبیین می‌کند. این سازه، همچنین بیانگر الگوی منسجمی از باورهای فرد می‌باشد که سبب می‌شود تا فرد به طرق مختلف به موقعیت‌ها گرایش پیدا کرده، در آن زمینه‌ها به فعالیت بپردازد و نهایتاً پاسخی را ارائه دهد (ایمز^۲، ۲۰۱۰). مفهوم جهت‌گیری هدف، اولین بار در دهه ۱۹۸۰ در تحقیقاتی که توسط دوئک^۳ و همکاران (۱۹۸۸) روی کودکان دبستانی انجام دادند، مطرح گردید (احمدی، ۱۳۸۹). این نظریه یکی از جدیدترین رویکردهایی است که در سه دهه اخیر به حیطه روانشناسی انگیزش وارد شده است. این نظریه عمدتاً حاصل تلاش روانشناسانی است که در حیطه‌های انگیزش، رشد، روانشناسی اجتماعی و تربیتی فعالیت می‌کنند. جهت‌گیری هدف، به‌عنوان درک منظور و هدف از رفتارهای تحصیلی تعریف می‌شود (لا و لی^۴، ۲۰۰۸). همچنین، این نظریه بیان می‌کند که انگیزه دانش‌آموز و رفتارهای مربوط به هدف وی را می‌توان با در نظر گرفتن دلیل و منظوری که وی هنگام درگیر شدن در تکالیف درسی اتخاذ می‌کند، فهمید (تنومین^۵، ۲۰۱۱). مدل‌های مختلفی برای این نظریه طراحی شده است که آخرین مدل ارائه شده از آن الیوت^۶ و مک‌گریگور^۷ (۲۰۰۱) است که چارچوب سه بعدی جهت‌گیری هدف را توسعه داده و یک مدل چهار بعدی (۲*۳) از آن ارائه کردند که

1- goal orientation
3- Dweck
5- Tenominen
7- Mc gregor

2- Ames
4- Lau and Lee
6- Elliot

است که آخرین مدل ارائه شده از آن الیوت^۱ و مک‌گریگور^۲ (۲۰۰۱) است که چارچوب سه بعدی جهت‌گیری هدف را توسعه داده و یک مدل چهار بعدی (۲*۲) از آن ارائه کردند که دارای چهار خرده‌مقیاس؛ تسلط-گرایش، تسلط-اجتناب، عملکرد-گرایش و عملکرد-اجتناب (الیوت و مک‌گریگور، ۲۰۰۱) است.

از سوی دیگر، شخصیت^۳، عبارت است از الگوی نسبتاً پایدار صفات، گرایش‌ها، یا ویژگی‌هایی که تا اندازه‌ای به رفتار افراد دوام می‌بخشد. به‌طور اختصاصی‌تر، شخصیت، از صفات یا گرایش‌هایی تشکیل می‌شود که به تفاوت‌های فردی در رفتار، ثبات رفتار در طول زمان، و تداوم رفتار در موقعیت‌های گوناگون می‌انجامد (فیسست^۴، ۲۰۰۲). در رابطه با شخصیت، نظریه‌های زیادی وجود دارد. از میان آنها مک‌کری^۵ و کاستا^۶ (۱۹۹۹) الگویی نظری برای پنج عامل بزرگ شخصیت را تنظیم کردند و آن را نظریه پنج عاملی^۷ نامیدند، که بسیار پر کاربرد است. این عوامل که ویژگی‌های شخصیتی نیز نامیده می‌شوند، عبارتند از انعطاف‌پذیری^۸ (O)، دامنه علائق مشخصی را مورد خطاب قرار می‌دهد. این عامل به علائقی که شخص مجذوب آنها شده و نیز به شدتی که آن علائق دنبال می‌شود، اشاره دارد و عنصر مهم خلاقیت است)، با وجدان بودن^۹ (C)، به اهدافی اشاره دارد که فرد بر روی آن متمرکز است)، برون‌گرایی^{۱۰} (E)، این عامل سطح راحتی شخص را با ارتباطات توصیف می‌کند. برون‌گرایی به تعداد ارتباط‌هایی که شخص در آن احساس راحتی می‌کند، اشاره دارد)، دلپذیر بودن (A)، به میل باطنی و گرایش فرد در جهت تمکین و احترام گذاشتن به دیگران اشاره دارد) و روان‌نژندی (N)، یا هیجان‌پذیری منفی، به محرک‌های نیرومندی مربوط است که لازمه بیرون کشیدن هیجان‌ات منفی در شخص است. عامل هیجان‌پذیری منفی به توانایی شخص برای مقابله با استرس و تحمل آنها اشاره دارد) می‌باشد. مرکب این عوامل بنیادی می‌توانند تفاوت‌های فردی در گستره وسیعی از زمینه‌ها، شامل سلامت روانی، رضایت شغلی و عملکرد کاری را پیش‌بینی کرده و توضیح دهند. سپس پژوهشگران یک

1- Elliot

3- Personality

5- Mc.crae

7- Big five theory

9- Conscientiousness

2- Mc gregor

4- Feist

6- Costa

8- Openness

10- Extroversion

آزمون شخصیت به نام پرسشنامه شخصیت (NEO) ساختند که سر واژه‌های به‌دست آمده از حرف اول سه عامل اول هستند (شولتز^۱، ۱۹۹۸).

در مطالعه‌ای توسط زویگ^۲ و وبستر^۳ (۲۰۰۴)، ارتباط بین پنج عامل ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف مورد آزمایش قرار گرفت. نتیجه آن این بود که، جهت‌گیری هدف و ویژگی‌های شخصیتی با همدیگر مرتبط بوده و ساختارهای مشخصی دارند. آنها همچنین نتیجه گرفتند که عوامل شخصیتی با یکدیگر ترکیب می‌شوند تا جهت‌گیری‌های مختلف افراد را به‌سوی هدف و یادگیری ایجاد نمایند، که آن به‌نوبه‌خود، انواع وظایفی را که فرد انجام خواهد داد، پیش‌بینی خواهد کرد. در یک فراتحلیل، پاین^۴ و همکاران (۲۰۰۷)، جهت‌گیری هدف، پیش‌بینی‌کننده عملکرد شغلی از طریق ویژگی‌های شخصیتی شناخته شد. همچنین، شواهد مربوط به رابطه میان شخصیت و جهت‌گیری هدف نیز، گوبای ارتباط میان این دو سازه است. نتایج پژوهش کالکویت^۵ و سمیرینگ^۶ (۱۹۹۸)، بر نقش پیش‌بینی‌کنندگی عامل با وجدان بودن بر جهت‌گیری هدف صحه می‌گذارد (به نقل از خرمايي، ۱۳۸۵). در تحقیقی که حسینی و لطیفیان (۱۳۸۸) انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که، انعطاف‌پذیری، دلپذیر بودن و با وجدان بودن در مدل ۵ عامل بزرگ شخصیت با جهت‌گیری هدف تسلط-گرایشی در ارتباط است؛ روان‌نژندی با جهت‌گیری هدف تسلط-اجتنابی در ارتباط است. همین‌طور انعطاف‌پذیری با جهت‌گیری هدف عملکرد-اجتنابی، توسط نیمرخ متفاوتی از صفات شخصیتی، پیش‌بینی می‌شود. هاشمی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای مشابه به این نتیجه دست یافتند که تسلط‌طلبی، عملکرد گزینی و عملکرد گزیزی، به‌عنوان شیوه‌های جهت‌گیری هدف با روان‌نژندی و با وجدان بودن به‌عنوان ویژگی‌های شخصیتی، ارتباط دارند.

با استفاده از رویکرد انسان‌گرایانه^۷ مشتق شده از شخصیت، می‌توان الگوی معطوف به

1- Schultz
3- Webster
5- Colquitt
7- humanistic approach

2- Zwig
4- Payen
6- Simmering

جهت‌گیری هدف نظم‌جویی هیجان^۱ را بسط داد (مازلو^۲، ۱۹۶۸ و فرانکل^۳، ۱۹۷۵؛ به نقل از کاتلین^۴، ۲۰۱۱). نظم‌جویی هیجان به‌عنوان یکی از زیرمؤلفه‌های نظم‌جویی عاطفه^۵ (گروس^۶، ۲۰۰۷) به فرایند تعدیل تجارب هیجانی به‌شیوه هشیار یا ناهشیار اطلاق می‌شود که به منظور پاسخ‌دهی مناسب به تقاضاهای متنوع، راه‌اندازی می‌شود. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهند که نظم‌جویی کارآمد هیجانی با سلامت روان‌شناختی، روابط بین فردی و عملکرد شغلی و تحصیلی مطلوب مرتبط است. برعکس، مشکلات نظم‌جویی هیجانی، زمینه‌ساز بروز الگوهای مختلف آسیب‌شناسی روانی می‌باشد. می‌توان گفت نظم‌جویی هیجانی ناشی از عوامل متعددی نظیر تعیین‌کننده‌های عصبی و وراثتی است (به نقل از حسنی و کدیور، ۱۳۹۲). از سوی دیگر، نیازهای اساسی روانشناختی^۷ خودتعیین‌گری^۸، زیربنای گستره وسیعی از رفتارهای ما بوده، آنها را نیرو بخشیده و هدایت می‌کنند. یعنی آنها به‌عنوان منبع انگیزش، رفتار را در جهت مناسبی برای برآوردن نیازها فعال می‌سازند (شولتز، ۱۹۹۸، ۱۳۸۷). از آنجا که ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف، به‌صورت زنجیره‌ای و با همدیگر در فرایندهای انگیزشی شرکت دارند، خودتعیین‌گری نیز به‌عنوان منبع انگیزش در این فرایند زنجیره‌ای انگیزشی نقش دارد (الیوت و تراش^۹، ۲۰۰۲). خودتعیین‌گری شامل سه نیاز روانشناختی اساسی: خودمختاری^{۱۰}، شایستگی^{۱۱} و ارتباط^{۱۲} بوده و به‌عنوان زیربنای رفتار انسان به‌حساب می‌آید (دسی^{۱۳} و ریان^{۱۴}، ۱۹۸۵). به‌نظر می‌رسد که نیازهای بنیادین روانشناختی و انگیزش را می‌توان از عوامل مؤثر بر رضایت از زندگی در نظر گرفت. نظریه خودتعیین‌گری، نظریه‌ای کلان درباره انگیزش، هیجان و رشد انسان است و به عواملی توجه می‌کند که فرایندهای مربوط به خودشکوفایی در انسان را بازداري یا تسهیل می‌کنند. عناصر اصلی نظریه خودتعیین‌گری را انواع انگیزش درونی-بیرونی و مجموعه‌ای از نیازهای بنیادین روانشناختی که زیربنای این نوع انگیزش‌ها هستند، تشکیل می‌دهد. همچنین

1- Emotion regulation

3- Frankl

5- Affect regulation

7- Basic psychological needs

9- Truh

11- Competence

13- Deci

2- Mazlow

4- Kathleen

6- Gross

8- Self determination

10- Autonomy

12- Relation

14- Ryan

محیط‌ها و گرایش‌های شخصیتی خاصی که بر نیازها و انواع انگیزش تأثیر می‌گذارند از دیگر عناصر این نظریه هستند (دسی و ریان، ۲۰۰۴) و می‌تواند به‌عنوان متغیرهای واسطه‌ای در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف مورد بررسی قرار گیرند. برای مثال در تحقیقات مشابه، رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و عملکرد تحصیلی توسط خودتعیین‌گری تعدیل شد (دی دومنیک^۱ و فورنیرز^۲، ۲۰۱۵؛ به نقل از ژو^۳، ۲۰۱۵)، همچنین خودتعیین‌گری رابطه بین انعطاف‌پذیری، دلپذیر بودن و باوجدان بودن با عملکرد تحصیلی و رابطه روان‌نژندی و عملکرد تحصیلی را در پژوهشی دیگر تعدیل نمود (لوکاس^۴، دینر^۵، گروب^۶، سان^۷ و شاو^۸، ۲۰۰۰؛ به نقل از ژو، ۲۰۱۵). با عنایت به اهمیت ذکر شده برای متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف و همچنین مطالعات محدود در رابطه بین این دو متغیر و بی‌توجهی تحقیقات قبلی به میانجی‌هایی چون نظم‌جویی هیجانی و خودتعیین‌گری در میان‌دانش آموزان و دانشجویان، سوال اصلی این تحقیق این است که مدل رابطه ویژگی شخصیتی و جهت‌گیری هدف با میانجی‌های نظم‌جویی هیجانی و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان چگونه است؟

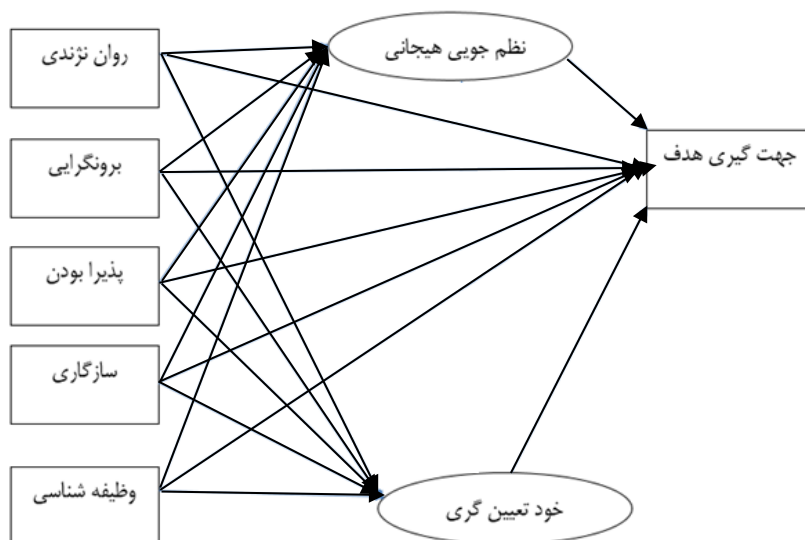
روش

جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم (پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم) در رشته‌های علوم انسانی، علوم تجربی و ریاضی شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ شهر تهران است. از آنجایی که تعداد متغیرهای این تحقیق ۱۶ مورد می‌باشد، حجم نمونه ۳۱۶ نفر (لوهلین^۹، ۱۹۹۲) با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. بدین منظور، ابتدا شهر تهران به پنج منطقه: شمال، جنوب، مرکز، شرق و غرب تقسیم شده، سپس از هر منطقه سه دبیرستان و از هر دبیرستان، سه کلاس نمونه‌گیری شدند. لازم به ذکر است که پایه‌ها و رشته‌ها به‌طور تصادفی

1- Di Domenic
3- Zhou
5- Diener
7- Sun
9- Loehlin

2- Fournier
4- Lucas
6- Grob
8- Shao

انتخاب شدند. طرح پژوهش حاضر از جمله طرح‌های غیرآزمایشی و به‌طور دقیق‌تر از نوع طرح‌های همبستگی بوده و کلیه پرسشنامه‌ها به‌صورت گروهی و در کلاس‌های درس بر روی دانش‌آموزان اجرا و جمع‌آوری شد.

نمودار (۱) مدل پیشنهادی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با میانجی‌های نظم‌جویی هیجانی و خودتعیین‌گری

ابزار پژوهش

مقیاس نیازهای اساسی خودتعیین‌گری: این مقیاس توسط گاردیا^۱، دسی و ریان (۲۰۰۰) ساخته شده و شامل ۲۱ سوال است. شیوه نمره‌گذاری در این مقیاس به‌روش لیکرت از یک تا هفت درجه است که جمع نمره‌های به‌دست آمده از هر خرده‌مقیاس حاکی از میزان برآورده شدن احساس نیاز در آن زمینه است. گگن^۱ (۲۰۰۳) ضریب آلفای کراباخ ۰/۶۹ تا ۰/۷۱۱ برای این مقیاس و ۰/۸۶ را برای خرده‌مقیاس‌های خودمختاری، شایستگی و ارتباط

1- Gardi

گزارش نموده است. ویژگی‌های روانسنجی مقیاس مذکور توسط کتابی (۱۳۹۱) بررسی شده و آلفای کرانباخ اعلام شده ۰/۸۳۷ است.

پرسشنامه NEO: پرسشنامه NEO-FFI یک پرسشنامه ۶۰ سوالی است که توسط مک کری و کاستا در سال ۱۹۸۵ معرفی شد. این پرسشنامه به منظور اندازه‌گیری ۵ عامل یا حیطه اصلی روان‌نژندی، برونگرایی، انعطاف‌پذیری، دلپذیر بودن و مسئولیت‌پذیری طراحی شده است. نتایج اعتبار یابی آن توسط مک کری و کاستا (۱۹۹۲) نشان داد که همبستگی ۵ زیرمقیاس از ۰/۷۷ تا ۰/۹۲ می‌باشد. همچنین همسانی درونی زیر مقیاس‌های آن در دامنه ۰/۶۸ تا ۰/۸۶ برآورده شده است.

پرسشنامه راهبردهای فرآیندی نظم‌جویی هیجان^۲: این پرسشنامه ۲۸ ماده دارد که شات^۳، مانس^۴ و مالوف^۵ (۲۰۰۹) تدوین کرده‌اند. دامنه آلفای کرانباخ (۰/۵۷ تا ۰/۹۴) نشان داد که نسخه فارسی این پرسشنامه و خرده‌مقیاس‌های آن از همسانی درونی مطلوبی برخوردار بوده و خصوصیات روان‌سنجی رضایت بخشی در جامعه ایران داشته و در موقعیت‌های مختلف بالینی و پژوهشی دارد. مقیاس آن لیکرت ۷ درجه‌ای بوده و برای نمره‌گذاری گویه‌ها با هم جمع بسته می‌شوند (حسینی و کدیور، ۱۳۹۲).

پرسشنامه جهت‌گیری هدف (AGQ)^۶: این پرسشنامه توسط الیوت و مک گریگور^۷ (۲۰۰۱) ساخته شده و دارای ۱۲ ماده است و پاسخ‌ها بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای محاسبه می‌شود. در تحقیق پوتوین^۸ و دانیلز^۹ (۲۰۱۰) به منظور تعیین اعتبار پرسشنامه، از روش آلفای کرانباخ استفاده شده که ضرایب حاصله برای اهداف تسلط-اجتنابی، عملکرد-اجتنابی، عملکرد-گرایشی، تسلط گرایشی، به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۵۷، ۰/۷۸، ۰/۷۲ به دست آمد. در پژوهش دفترچی و شیخ‌الاسلامی (۱۳۹۲) ضرایب حاصله برای اهداف تسلط-گرایشی، تسلط اجتنابی، عملکرد-گرایشی، عملکرد - اجتنابی، به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۶، ۰/۶۵، ۰/۷۰ به دست آمد.

1- Gagne
3- Schutte
5- Mallouff
7- Mc Gregor
9- Daniels

2- Emotion Regulation Processing Strategies Questionnaire
4- Manes
6- Achievement Goal Questionnaire
8- Putwain

همچنین جهت بررسی روایی پرسشنامه، همبستگی هر ماده با خرده‌مقیاس مربوط به آن محاسبه شد و دامنه ضرایب برای اهداف تسلط-گرایشی ۰/۵۴ تا ۰/۶۰، تسلط اجتنابی ۰/۸۵ تا ۰/۸۶، عملکرد-گرایشی ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ و عملکرد-اجتنابی ۰/۵۸ تا ۰/۶۹ به دست آمد و همه ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بودند.

یافته‌های پژوهش

جدول (۱) رابطه مستقیم بین عامل‌های شخصیت و جهت‌گیری هدف

متغیر مستقل	ضرایب	خطایی استاندارد	نقطه بحرانی	p
روان‌نژندی	۰/۰۹۶	۰/۰۳۵	۲/۷۸۲	۰/۰۰۵
برون‌گرایی	۰/۰۳۰	۰/۰۵۳	۰/۵۶۳	۰/۵۷۴
انعطاف‌پذیری	-۰/۰۴۹	۰/۰۲۹	-۱/۶۹۸	۰/۰۸۹
دلپذیر بودن	۰/۰۹۹	۰/۰۳۰	۳/۳۶۳	۰/۰۱
با وجدان بودن	۰/۳۶۴	۰/۰۶۳	۹/۷۹۶	۰/۰۱

رابطه مستقیم بین هر یک از پنج عامل شخصیت با جهت‌گیری در جدول (۱) نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود در سه عامل روان‌نژندی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن رابطه معنادار وجود دارد و در مورد دو عامل دیگر رابطه معناداری بین ابعاد شخصیتی با جهت‌گیری هدف رابطه معنادار وجود ندارد.

جدول (۲) میزان اثربخشی ویژگی‌های شخصیتی با جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری نظم‌جویی هیجانی

متغیر مستقل	اثر کامل ^۱ (p)	رابطه مستقیم ^۲ (p)	رابطه غیرمستقیم ^۳ (p)	نتیجه
روان‌نژندی	۰/۰۹۶(۰/۰۱)	۰/۰۸۲(۰/۱۴۷)	۰/۰۴۵(۰/۰۱۴)	میانجی کامل ^۴
برون‌گرایی	۰/۰۳۰(۰/۵۷۴)	۰/۰۱۴(۰/۷۹۱)	۰/۰۵۸(۰/۰۸۳)	بدون اثر ^۵
انعطاف‌پذیری	-۰/۰۴۹(۰/۰۸۹)	-۰/۰۹۸(۰/۰۹۵)	۰/۰۰۴(۰/۶۶۶)	بدون اثر
دلپذیر بودن	۰/۰۹۹(۰/۰۱)	۰/۰۶۰(۰/۲۴۶)	۰/۰۳۶(۰/۰۴۴)	میانجی کامل
با وجدان بودن	۰/۳۶۴(۰/۰۱)	۰/۴۵۸(۰/۰۱۳)	۰/۱۳۷(۰/۰۱۱)	میانجی جزئی ^۶

1- Full effect
3- Indirect effect
5- No effect

2- Direct effect
4- Total effect
6- Partial Mediation

در این پژوهش همان‌طور که در جدول (۲) نشان داد شده است، اثر کامل روان نژندی به جهت‌گیری هدف دارای رابطه ($P < 0/01$, $\beta = 0/096$) اثر کلی) معنادار است و همچنین رابطه غیرمستقیم بین روان نژندی که یکی از عامل‌های ویژگی‌های شخصیت است با جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری نظم‌جویی هیجانی ($P < 0/014$, $\beta = 0/045$) معنادار است باشد و رابطه مستقیم بین روان نژندی و جهت‌گیری هدف رابطه معناداری وجود ندارد، در نتیجه در رابطه بین روان نژندی با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی نظم‌جویی هیجانی یک رابطه میانجی‌گری کامل^۱ وجود دارد. اثر کامل دلپذیر بودن با جهت‌گیری هدف ($P < 0/01$, $\beta = 0/099$) اثر کلی) دارای رابطه معنادار است و همچنین رابطه غیرمستقیم بین دلپذیر بودن و جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری نظم‌جویی هیجانی ($P < 0/05$, $\beta = 0/036$) اثر غیرمستقیم) رابطه معنادار دارد و رابطه مستقیم بین آنها غیرمعنادار است، در نتیجه در رابطه بین دلپذیر بودن با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی نظم‌جویی هیجانی یک رابطه میانجی‌گری کامل وجود دارد. با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف با میانجی نظم‌جویی هیجانی در هر سه سطح اثر کامل ($P < 0/01$, $\beta = 0/364$) اثر کلی) رابطه مستقیم ($P < 0/013$ ، $\beta = 0/458$) اثر مستقیم) و رابطه غیرمستقیم ($P < 0/01$, $\beta = 0/137$) اثر غیرمستقیم) و معنادار است. در نتیجه در رابطه بین با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی‌گری نظم‌جویی هیجانی یک رابطه میانجی جزئی^۲ وجود دارد. در دو عامل برونگرایی و انعطاف‌پذیری هیچ رابطه‌ای وجود نداشت.

جدول (۳) میزان اثربخشی ویژگی‌های شخصیتی با جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری خودتعیین‌گری

متغیر مستقل	اثر کامل (p)	رابطه مستقیم (p)	رابطه غیرمستقیم (p)	نتیجه
روان نژندی	0/096(0/01)	0/104(0/002)	-0/007(0/114)	تأثیر مستقیم ^۳
برون‌گرایی	0/030(0/574)	0/013(0/798)	0/018(0/27)	تأثیر غیرمستقیم ^۴
انعطاف‌پذیری	-0/049(0/089)	-0/041(0/138)	-0/015(0/36)	تأثیر غیرمستقیم
دلپذیر بودن	0/099(0/01)	0/093(0/002)	0/006(0/65)	تأثیر مستقیم
با وجدان بودن	0/364(0/01)	0/323(0/001)	0/036(0/007)	میانجی‌گیری جزئی

1- Full Mediation
3- Direct Effect

2- Partial Mediation
4- Indirect Effect

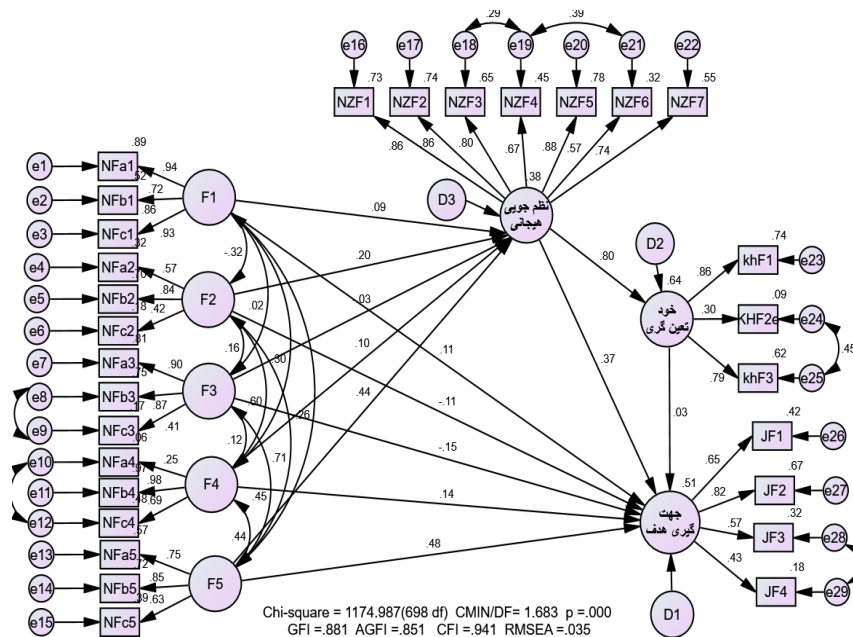
با توجه به نتایج جدول (۳) در مورد عامل اول شخصیت می‌توان نتیجه گرفت اثر کامل روان‌نژندی با جهت‌گیری هدف بدون حضور میانجی ($P < 0/01$, $\beta = 0/96$) و رابطه مستقیم آن با حضور میانجی ($P < 0/002$, $\beta = 1/04$) اثر مستقیم) دارای رابطه معنادار است، ولی رابطه غیرمستقیم بین روان‌نژندی و جهت‌گیری هدف با حضور میانجی‌گری خودتعیین‌گری معنادار نیست. در نتیجه در رابطه بین روان‌نژندی با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی‌گری خودتعیین‌گری تأثیر مستقیم وجود دارد.

در دو عامل برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری هیچ رابطه‌ای اثر کامل یا مستقیم وجود نداشت، و تنها رابطه غیرمستقیم بین آنها معنادار بود. در نتیجه در مورد عامل‌های برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری با حضور میانجی‌گری خودتعیین‌گری تنها اثر غیرمستقیم وجود دارد. رابطه بین برون‌گرایی با جهت‌گیری هدف تنها با حضور میانجی‌گری خودتعیین‌گری معنادار است، یعنی بین برون‌گرایی و جهت‌گیری هدف رابطه غیرمستقیم و معنادار ($P < 0/05$, $\beta = 0/18$) اثر غیرمستقیم) وجود دارد. رابطه بین انعطاف‌پذیری و جهت‌گیری هدف نیز با حضور میانجی‌گری خودتعیین‌گری معنادار می‌باشد، بین انعطاف‌پذیری و جهت‌گیری هدف رابطه غیرمستقیم و معنادار ($P < 0/05$, $\beta = 0/15$) اثر غیرمستقیم) وجود دارد. بین دلپذیر بودن با جهت‌گیری هدف در اثر کامل ($P < 0/01$, $\beta = 0/99$) و رابطه مستقیم ($P < 0/01$) اثر مستقیم) رابطه معنادار وجود دارد و رابطه غیرمستقیم بین دلپذیر بودن با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی‌گری خودتعیین‌گری معنادار نمی‌باشد و در نتیجه تنها تأثیر مستقیم وجود دارد. رابطه بین مسئولیت‌پذیر بودن با جهت‌گیری هدف در اثر کامل ($P < 0/01$, $\beta = 0/364$) اثر کامل) معنادار می‌باشد و همچنین رابطه بین مسئولیت‌پذیر بودن با جهت‌گیری هدف با میانجی‌گیری خودتعیین‌گری در رابطه مستقیم و غیرمستقیم نیز معنادار است. بدین معنی که بین مسئولیت‌پذیر بودن و جهت‌گیری هدف رابطه مستقیم و معنادار ($P < 0/001$, $\beta = 0/323$) اثر مستقیم) وجود دارد و همچنین بین مسئولیت‌پذیر بودن و جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری خودتعیین‌گری رابطه غیرمستقیم و ($P < 0/007$, $\beta = 0/36$) اثر غیرمستقیم) وجود دارد. در نتیجه در رابطه بین با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی‌گری نظم‌جویی هیجانی یک رابطه میانجی جزئی وجود دارد.

جدول (۵) شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری

Model	کای اسکور	درجه آزادی	سطح معناداری	برازش مقایسه‌ای	کای اسکور هنجار شده	خطای ریشه مجذور میانگین تقریب	برازندگی تطبیقی
	۹۸۷/۱۱۷۴	۶۹۸	۰/۰۱	۹۴۱/	۶۸۳/۱	۰۳۵/	۸۸۱/

نتایج برازش مدل نشان می‌دهد که کای اسکور، $۹۸۷/۱۱۷۴$ در سطح $۰/۰۱$ معنادار است. همچنین کای اسکور هنجار شده $= ۱/۶۸۳$ می‌باشد که به دلیل اینکه کمتر از ۵ است، بنابراین از میزان قابل قبولی برخوردار است. خطای ریشه مجذور میانگین تقریب کمتر از $۰/۰۷$ است که کمتر از حد قابل قبول ($۰/۰۸$) است. و مقدار برازش مقایسه‌ای $= ۹۴۱/$ است که این مقادیر قابل قبول می‌باشند و نشان‌دهنده تناسب خوب مدل است. بنابراین ارزش‌ها در مدل اصلاح‌شده قابل قبول است و مدل ساختاری ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با نقش میانجی‌گیری نظم‌جویی هیجان و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان از برازش مطلوبی برخوردار است.

مدل شماره (۱)

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی مدل ساختاری برای رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با میانجی‌گری نظم‌جویی هیجان و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه است. بدین منظور از میان دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر تهران، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای، ۳۱۶ نفر انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های شخصیت نئو، جهت‌گیری هدف الیوت و مک‌گریگور، نظم‌جویی هیجان شات، مانس و مالوف، خودتعیین‌گری گاردیا، دسی و ریان بود. روش این پژوهش همبستگی و از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بوده و با کمک نرم‌افزارهای SPSS و AMOS داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که از میان پنج عامل شخصیتی، تنها روان‌نژندی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف رابطه مستقیم دارد. این یافته با تحقیقات هاشمی و همکاران (۱۳۹۱)، جاج^۱ و الیس^۲ (۲۰۰۲) و کالکویت و سمیرینگ (۱۹۹۸) همسو است ولی با یافته‌های حسینی و لطیفیان (۱۳۸۸) ناهمسو می‌باشد. از آنجایی که ویژگی‌های شخصیتی نئو متنوع بوده و شامل پنج عامل می‌باشد، در تحقیقات مختلف، یک، دو یا هرسه ویژگی شخصیتی همانند نتایج این تحقیق، رابطه مستقیم با جهت‌گیری هدف داشته و همسو با یافته‌های این پژوهش بودند. به دلیل تنوع شخصیتی یاد شده از یک‌سو و انجام تحقیقات در جوامع و فرهنگ‌های مختلف، همچنین بر روی جامعه‌های آماری و نمونه‌های متفاوت از سوی دیگر، نتایج متفاوت و ناهمسو به دست آمده است. جاج و الیس (۲۰۰۲)، یک فراتحلیل روی ارتباط‌های بین پنج عامل شخصیت و جهت‌گیری هدف انجام داده و پی بردند که، پنج عامل شخصیت یک ارتباط چندگانه با معیارهای انگیزشی دارد و پیشنهاد می‌کنند که مدل پنج عاملی شخصیت، منبع مهمی از انگیزش می‌باشد. بر اساس یافته‌های الیوت و تراش (۲۰۰۲)، ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف، به صورت زنجیره‌ای و با همدیگر در فرایندهای انگیزشی شرکت دارند. به خصوص، ویژگی‌های شخصیتی، به عنوان منبع گرایش‌های مختلف افراد، مورد توجه قرار گرفته‌اند، درحالی‌که جهت‌گیری هدف، به عنوان فرم‌های شناختی به این

1- Judje

2- Ellies

گرایش‌های عمومی تمرکز و جهت می‌دهد. بنابراین، این احتمال وجود دارد که تمایلات جهت‌گیری هدف اشخاص، در مسیری که با ویژگی‌های شخصیتی مخصوص آنها تطابق یافته است، گسترش یافته باشد. اگرچه این قابل تصور است که ویژگی‌های شخصیتی افراد ممکن است اثری روی جهت‌گیری هدف آنها داشته باشد. در حمایت از این نظریه‌پردازی و با استفاده از دانشجویان، زوینگ و وبستر (۲۰۰۴)، پی بردند که جهت‌گیری هدف و ویژگی‌های شخصیتی، مرتبطند اما ساختارهای مشخصی دارند. با توجه به نزدیکی و شباهت زیاد بین ساختار این دو متغیر در بسیاری از تحقیقات ذکر شده بالا، تمامی پنج ویژگی و در برخی دیگر از جمله این پژوهش، رابطه مستقیم برخی از ویژگی‌های شخصیتی با جهت‌گیری هدف دیده شد. در فراتحلیل پاین و همکاران (۲۰۰۷)، جهت‌گیری هدف، پیش‌بینی‌کننده عملکرد شغلی از طریق ویژگی‌های شخصیتی شناخته شد. همچنین، الیوت و مک‌گریگور، (۲۰۰۱) طی تحقیقی نشان دادند که جهت‌گیری هدف، دلالت‌های انگیزشی مهمی برای آموزش و یادگیری دارد. از آنجا که افراد دارای ویژگی شخصیتی با وجدان بودن یا وظیفه شناسی، افراد متمرکز بر هدف بوده و اهداف کلی را دنبال می‌کنند، رابطه مستقیم و معنی‌داری با جهت‌گیری هدف نشان دادند. همچنین افراد دارای ویژگی شخصیتی توافق‌جویی یا دلپذیر بودن، به تمکین و احترام به دیگران مشهورند که همین خصیصه در جهت‌گیری هدف افراد، مؤثر است.

همچنین یافته دیگر، حاکی از این است که رابطه غیرمستقیم بین روان‌نژندی، دلپذیر بودن و باوجدان بودن با جهت‌گیری هدف با میانجی‌نظم جویی هیجان، یک رابطه میانجی‌گری معنی‌دار است. این در حالی است که در دو عامل برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری هیچ رابطه‌ای وجود نداشت. هر زمان که فرد دست به کاری می‌زند و آگاه می‌شود که این کار در راستای اهداف خویش بوده است، هیجان‌ات به وجود می‌آیند (لازاروس^۱، ۱۹۹۱)؛ که به خود واکنش‌های مثبت یا منفی ایجاد نموده و متعاقباً نیاز به تنظیم کردن آنها ضروری به نظر می‌رسد (گروس، ۱۹۹۸). پس نظم‌جویی هیجان به‌عنوان فرایند آغاز، حفظ، تعدیل و یا تغییر در بروز، شدت یا استمرار احساس درونی و هیجان مرتبط با فرایندهای اجتماعی،

1- Lazarus

روانی و فیزیکی در جهت‌گیری اهداف فرد تعریف می‌شود (ویمز^۲ و پینا^۳، ۲۰۱۰). در بازنگری پژوهش‌های نظم‌جویی هیجان، گروس (۱۹۹۹) اشاره نمود که تفاوت‌های فردی و شخصیتی در تنظیم هیجان در هریک از مراحل تولید هیجان‌ها مشاهده می‌شود. برای مثال در خلال مرحله انتخاب موقعیت، برون‌گراها، ممکن است بیشتر موقعیت‌هایی را انتخاب کنند که شانس درگیری اجتماعی داشته باشند (گروس، ۱۹۹۸). مطالعات نشان داده‌اند که تنظیم هیجانی مطلوب با عملکرد مناسب در انجام تکالیف شناختی در بزرگسالان ارتباط دارد (همیلتون^۳، ۲۰۰۹؛ گرازیانو^۴، ۲۰۰۷). در تنظیم هیجان به تعامل بهینه‌ای از شناخت و هیجان جهت مقابله با شرایط منفی نیاز است، زیرا انسان‌ها با هر چه مواجه می‌شوند آن را تفسیر می‌کند و تفسیرهای شناختی، تعیین‌کننده واکنش‌های افراد است (گروس، ۲۰۰۵)، که در پژوهش حاضر و در جامعه دانش‌آموزی ذکر شده، نظم‌جویی هیجان بر رابطه ویژگی‌های شخصیتی روان‌نژندی، دلپذیر بودن و با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف به‌عنوان میانجی تأثیر غیرمستقیم داشته است. همچنان که اشاره شد، روان‌نژندی یا هیجان‌پذیری منفی، به محرک‌های نیرومندی مربوط است که لازمه بیرون کشیدن هیجان‌ات منفی در شخص است. عامل هیجان‌پذیری منفی به توانایی شخص برای مقابله با استرس و تحمل آنها اشاره دارد. از این عوامل به‌عنوان ثبات هیجانی نیز نام برده شده است پس ساختاری مشابه نظم‌جویی هیجان داشته و همان‌طور که دیده شد، چه مستقیم و چه با میانجی‌گری نظم‌جویی هیجان با جهت‌گیری هدف رابطه دارد.

همچنین نتایج نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری و با وجدان بودن با جهت‌گیری هدف با حضور میانجی‌گری خود تعیین‌گری رابطه غیرمستقیم و معنادار وجود دارد که با یافته‌های دی دومنک و فورنیر (۲۰۱۵؛ به نقل از ژو، ۲۰۱۵) همسو بوده و با نتایج تحقیقات لوکاس، دینر، گروب، سان و شاو (۲۰۰۰؛ همان منبع) و ژو (۲۰۱۵) ناهمسو است. عناصر اصلی نظریه خودتعیین‌گری را انواع انگیزش درونی-بیرونی و مجموعه‌ای از نیازهای بنیادین روانشناختی که زیربنای این نوع انگیزش‌ها هستند، تشکیل می‌دهد. همچنین محیط‌ها و گرایش‌های شخصیتی خاصی که بر نیازها و انواع انگیزش

1- Vims
3- Hamilton

2- pina
4- Graziano

تأثیر می‌گذارند از دیگر عناصر این نظریه هستند (دسی و ریان، ۲۰۰۴). از سوی دیگر دوک^۱ (۱۹۸۸) عنوان می‌کند که دانش‌آموزان در مواجهه با موقعیت و فرصت‌های یادگیری با اهداف متفاوتی که به نمایش گذاشتن توانایی‌ها و یا اجتناب از شکست یا سرزنش می‌باشد، روبرو می‌شوند. این در حالی است که با توجه به تأثیر متغیرهای مختلف فردی و محیطی در ایجاد انگیزش دانش‌آموزان و دانشجویان، در نظریه‌های مربوط به جهت‌گیری هدف، به نفوذ پیچیده متغیرهای شخصیتی و محیطی تأکید شده است (احمدی، ۱۳۸۹). با عنایت به مطالب یاد شده فوق و نقش مهم و تأثیرگذار متغیرهای فردی و محیطی، می‌توان گفت، تأثیر غیرمستقیم عامل خودتعیین‌گری بر روی جهت‌گیری هدف در جوامع مختلف و ویژگی‌های شخصیتی مختلف، متفاوت می‌باشد که همین امر باعث ایجاد نتایج همسو و ناهمسو در آنها شده است. برای مثال، نتایج پژوهش ژو (۲۰۱۵) در کشور چین با نتایج یافته‌های این تحقیق که در شهر تهران می‌باشد، همانطور که اشاره شد، به دلیل تأثیرگذاری متغیرهای فردی و محیطی، متفاوت می‌باشد. برون‌گرایی به تعداد ارتباط‌هایی که شخص در آن احساس راحتی و لذت می‌کند اشاره دارد، همچنین یکی از مؤلفه‌های خودتعیین‌گری نیاز به ارتباط می‌باشد که ساختار انگیزشی مهمی بوده و جهت‌گیری هدف افراد را تسهیل می‌کند. افراد وظیفه‌شناس، هدفمند، با انگیزه، با اراده و مصمم می‌باشند و از آنجا که خودتعیین‌گری نظریه‌ای کلان درباره انگیزش، هیجان و رشد انسان است، با ساختاری مشابه با جهت‌گیری هدف رابطه دارند.

همچنین برآزش مدل ساختاری ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با نقش میانجی‌گیری نظم‌جویی هیجان و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان صورت گرفت. نتایج برآزش مدل نشان‌دهنده تناسب خوب مدل است. بنابر این ارزش‌ها در مدل اصلاح شده قابل قبول است و مدل ساختاری ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با نقش میانجی‌گیری نظم‌جویی هیجان و خودتعیین‌گری در دانش‌آموزان از برآزش مطلوبی برخوردار است.

به‌طور کلی، همانطور که مشاهده شد، مدل ساختاری رابطه ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری هدف با میانجی‌های نظم‌جویی هیجان و خودتعیین‌گری در دانش از برآزش

1- Dweck

مناسبی برخوردار بوده که می‌توان از آن نتیجه گرفت که ویژگی‌های شخصیتی، انگیزشی و هیجانی دانش‌آموزان با یکدیگر متفاوت می‌باشد. این امر، نیاز به انجام تحقیقات بیشتر در این زمینه را متذکر شده و همچنین، راه را برای انجام پژوهش‌های بیشتر هموار می‌سازد.

تاریخ دریافت نسخه اولیه مقاله: ۱۳۹۶/۱۰/۱۴

تاریخ دریافت نسخه نهایی مقاله: ۱۳۹۷/۰۳/۱۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۰۵/۲۰

منابع

- احمدی، زینب (۱۳۸۹). نقش جهت‌گیری هدف و باورهای انگیزشی و تعلل‌ورزی دانش‌آموزان سال سوم متوسطه شهر تبریز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تبریز.
- اخوی، زهرا (۱۳۹۳). ویژگی‌های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان، مجموعه مقالات ششمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان دانشگاه گیلان، ۵۴-۵۷.
- امیدوار، احمد و علی‌اکبر صارمی (۱۳۸۱). توصیف، سبب‌شناسی، پیگیری، درمان و مقیاس‌های اختلال اینترنت مشهود، انتشارات تمرین.
- حسینی، جعفر و پروین کدیور (۱۳۹۲). تعیین اعتبار و روایی نسخه فارسی پرسشنامه راهبردهای فرآیندی نظم‌جویی هیجان، فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۱۴ (۴).
- حسینی، فریده‌السادات و لطیفیان، مرتضی (۱۳۸۸). پیش‌بینی جهت‌گیری هدف با استفاده از پنج عامل بزرگ شخصیت در میان دانشجویان دانشگاه شیراز، مجله مطالعات روان‌شناختی، ۵ (۱)، ۷۳-۹۴.
- خانجانی، زینب و سعیده اکبری (۱۳۹۰). رابطه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان و اعتیاد آنان به اینترنت، نشریه یافته‌های نو در روانشناسی، ۶ (۱۹)، ۱۱۳-۱۲۷.
- خرمایی، فرهاد (۱۳۸۵). بررسی مدل علی ویژگی‌های شخصیتی، جهت‌گیری‌های و انگیزشی و راهبردهای شناختی یادگیری، نشریه علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۲ (۴)، ۷۹-۹۷.
- دفت‌چی، عفت و راضیه شیخ‌الاسلامی (۱۳۹۲). نقش برآورده شدن نیازهای اساسی روانشناختی در جهت‌گیری‌های هدف دانش‌آموزان، مجله روانشناختی، ۱۷ (۳)، ۳۳۰-۳۴۷.
- علوی، سیدسلیمان و همکاران (۱۳۸۸). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ، مجله علوم رفتاری، ۴ (۳)، ۱۸۳-۱۸۹.
- غفاری، مسعود (۱۳۸۵). بررسی تأثیر آموزش خودآگاهی هیجانی و کنترل تکانه در کاهش کناره‌گیری اجتماعی و کاربری اجباری اینترنت در کاربران آن، پایان‌نامه دکتری روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی.
- فتحی، محمد (۱۳۹۱). مقایسه دانشجویان معتاد و غیرمعتاد به اینترنت از نظر ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی و گشودگی به تجربه، نخستین کنگره ملی فضای مجازی و آسیب‌های نوپدید، تهران، وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی.

کتابی، امیرحسین (۱۳۹۱). ویژگی‌های روانسنجی آزمون نیازهای اساسی روان‌شناختی و رابطه آن با بهزیستی روانی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز.

- Ames, C. (2010). Classrooms: Goals, Structures, and Student's Motivation *Journal of Educational Psychology*, 84, 261-271.
- Ames, C., & Archer, J. (1988). Achievement Goals in the Classroom: Student's Learning Strategies Motivation Process, *Journal of Educational Psychology*, (84)3, 261-271.
- Bargh, J.A., & Gross, J.J. (2003). On the Nonconscious of Emotion Regulation, In Handbook of Emotion Regulation, New York: *Guilford Press*, 429-445.
- Brackett, M.A., & Salovey, P. (2004). Measuring Emotional Intelligence as a Mental Ability with the Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Test, In G. Geher (Ed.), *Measurement of Emotional Intelligence*, Hauppauge, NY: Nova Science Publisher, 179-194.
- Chou, C., Condron, L., Belland, J.C. (2005). A review of the Research on Internet Addiction, *Educational Psychology Review*, (17)4, 363-388.
- Colquitt, J., & Simmering, M. (1998). Conscientiousness, Goal Orientation, and Motivation to learn during the learning Process: A longitudinal Study, *Journal of Applied Psychology*, (83)4, 654-665.
- Day, E., Radosevich, D., Chasteen, C. (2003). Construct and Criterion Related Validity of Four Commonly Used Goal Orientation Instruments, *Journal of Contemporary Educational Psychology*, 24, 434-464.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). Intrinsic Motivation and Self-determination in Human Behavior, *Journal of Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2002). Self-determination Research: Reflections and future Directions, *Handbook of Self-determination Research*, 431-441.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2004). Intrinsic Need Satisfaction: A Motivational Basis of Performance and Well-Being in Two Work Settings, *Journal of Applied Psychology*, (34)10, 2045-2068.
- Dweck, C., & Legget, E. (1998). A Social: Cognitive Approach to Motivation and Personality, *Psychological Review*, 95, 256-273.

-
- Elliot, A.J., & Church, M.A. (1997). A Hier Archcal Model of Approach and Avoidance Achievement Moptivation, *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 18-232
- Elliot, A.J., & Mc.Gregor, H.A. (2001). A 2*2 Achievement Goal Framework, *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 501-519.
- Elliot, A., & Thrash, T.M. (2002). Approach-avoidance Motivation in Personality: Approach and Evoidance Temporaments and Goals, *Journal of Personality and Social Psychology*, 82, 804-818.
- Gagne, M. (2003). The Role of Autonomy Support and Autonomy Orientation in Prosocial Behavior Engagement, *Journal of Motivation and Emotion*, 27, 199-223.
- Gonzalez, G. & Gomez, V. (2007). Problematict Internt and Cell-phone Use, *Journal of Psychological, Behavioral, and Health Correlates*, 309-320.
- Graziano, P.A., & Reavis, R.D. (2007). The Role Of Emotion Regulation and Children's Early Academic Success, *Journal of School Psychology*, 45, 1, 3-9.
- Gross, J.J., ed. (2007). Handbook of Emotion Regulation, *New York: Guilford*, 1 st ed.
- Gross, J.J. (1998). The Emerging Field of Emotion Regulation: *An Integrative Review Rev.Gen., Psychol* 2, 271-279.
- Guardia, J.G., Ryan, R.M., Deci, E.L. (2000). Basic Psychological Needs Scales *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 367-384.
- Hamburger, Y.A. (2002). On the Internet No One Knows I'm an Introvert: Extroversion, Neuroticism, and Internet Interaction, *Journal of Cyber Psychology&Behavior*, (5)2, 125-128.
- Hariri, A.R., & Forbes, E.E. (2007). Genetics of Emotion Regulation, In J.J.Gross (Ed) *Handbook of emotion regulation, New York: Guilford*, 110-133.
- Judge, T.A., & Ilies, R. (2002). Relationship of Personality to Performance Motivation: A Meta-analytic, *Journal of Applied Psychology*, (87)4, 797-807 .
- Lazarus, R.S. (1990). Emotion and Adaptation. *Handbook of Personality: Theory and Research*, 609-637.

- Lau, K., & Lee, J. (2008). Examining Hong Kong Students Achievement Goals and Their Relations With Student Perceived Classroom Environment and Strategy *Educational Psychology*, 28,357-372.
- Loehlin, J.C. (1992). Latent Variable Models: An Introduction to Factor, Path, and Structural Equation Analysis: *Patology Press*.
- Maureen, A. (2006). Aptitude is not Enough: How Personality and Behavior Predict Academic Performance, *Journal of Research in Psychology*, 40, 339- 346.
- Mc Crae, R.R., & Costa, P.T. (1985). A contemplated Revision NEO Five factor Inventory, *Journal of Personality and Individual Differences*, 36, 578-596.
- Park, J.Y., Kim, Y., Kim, S.B., Yun, s.l. (2011). The Effect of Internet Addiction on The life Styl and Dietary Behavior Korean Adolescents, *Journal of Nutrition Research and practice*, 4, 1, 51-57.
- Payne, S.C., & Youngcourt, S.S. (2007). A Meta-Analytic Examination of the Goal Orientation Nomological Net, *Journal of Applied Psychology*, (92) 1, 128-150.
- Putwain, D.W., & Daniels, R.A. (2010). Is the Realationship Between Competenc Beliefs and Test Anxiety Influenced by Goal Orientation?, *Journal of Learning and Individual Differences*, 20, 1,8-10.
- Schutte, N.S., & Manes, R.R., & Mallouff, J.M. (2009).Antecedent-Focused Emotion Regulation Response modulation and well- being, *Journal of Current Psychology*, 28, 21-31.
- Vimz, B., & Pina, W (2010). The Assessment of Emotion Regulation Improvement Construct Validity in Research on Psychology in Youth, *Journal of Psychological Behavior Assement*, (10)1, 169-178.
- Wang, M, Erdheim, J. (2007). Does the Five-factor Model of Personality Related to Goal orientation, *Journal of Personality and Individualfferences*, (43)6, 1493-1505.
- Young, K.S., (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder, *Jornal of Cyberpsychology and Behavior*, (1)237-244 .
- Zhou, M. (2015). Moderating Effect of Self-determination in the Performance, *Journal of Personality and Individual Differences*, 86, 385-389.
- Zweig, D., & Webster, J. (20۰4). What are We Mesearing? An Examination of the Relationships between the Big-five Personality Traits, goal orientation, and Performabce intention, *Science Direct*, (36)7, 1693-1708.